

Po Jugoslaviji

Velitve so beseda, ki se sedaj prav čestokrat izgovarja v naši državi. V ustih Hrvatske seljačke stranke pomenja ta beseda željo, ki naj bi se čimprej izpolnila. Proti takojšnji izpolnitvi te želje pa stoje močne ovire. Te zapreke deloma izhajajo iz negotovosti mednarodnih razmer, ki se v sedanjem vojnem času spreminjajo in kaj rade poostrujejo. Deloma pa so te zapreke v notranje-političnem položaju, ki prvenstveno zahteva preureditev vse države pred volitvami. O tej stvari razpravljamo v članku. Kar se pa tiče volitev, je naša stranka na stališču, da se naj razpišejo, čim prej je to mogoče in ko so predpogoji za to izpolnjeni. Naša stranka ima izmed vseh strank v Sloveniji najmanj vzroka, da bi se volitev bala. Na seji glavnega odbora JRZ v Beogradu je stranka izjavila: »V soglasju s svojimi demokratičnimi načeli želi stranka, da se volitve razpišejo in izvedejo takoj, kakor hitro bodo to dopuščale splošne politične razmere, da bi se država na ta način vrnila čim prej v normalno politično življenje in narodno predstavništvo.« Kar se tiče zakona za volitve v parlament, je bilo na tej seji ugotovljeno, da načrt volilnega zakona še ni dokončno sestavljen in še tudi ni sprejet v ministrskem svetu. Objavljeni načrt volilnega zakona ima namen opozoriti politično javnost na določbe tega važnega zakona. Vlada je pripravljena upoštevat v tem oziru vse pametne in upravičene nasvete, želje in pripombe.

Zedinjenje radikalov je dozdej še stremiljenje, ki obeta, da bo kmalu doseglo svoj dokončni uspeh. V glavnem so štiri skupine, ki so v nje razdeljeni radikali: 1. JRZ, ki je organizacija ogromne večine radikalov med Srbi; 2. glavni odbor staro-radikalov pod vodstvom Ace Stanojeviča, prijatelja rajnega radikalnega prvaka Nikole Pašiča; 3. skupina pravosodnega ministra dr. Laze Markoviča; 4. skupina prosvetnega ministra Bože Maksimoviča. Poslednji dve skupini že politično sodelujeta z JRZ. Predvsem gre torej za zedinjenje Ace Stanojevičevih staroradikalov z JRZ. V tej zadevi se vršijo razgovori, ki zadovoljivo napredujejo ter opravičujejo nado, da se bo uresničila zahteva pristašev radikalne stranke, da se zedinijo vse strankine skupine.

Značilni brzojavki ob triletnici pogodbe o večnem prijateljstvu z Bolgarijo. Ob triletnici pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo sta izmenjala pozdravni brzojavki tudi predsednika jugoslovanske in bolgarske Zadržne zveze. Hristo Garnev, predsednik bolgarskega združništva, je naslovil na dr. Korošca tole brzojavko: »Ob obletnici

sklenitve jugoslovansko-bolgarske pogodbe o večnem prijateljstvu se naše misli nezadržno usmerjajo k našemu bratskemu združnemu sodelovanju, ki je dobilo izraza v jugoslovanski in bolgarski združni ustanovi. Ista ideja prijateljstva in razumevanja med obema sosedoma in bratskima ljudstvom ter miru med njima gospoduje nad tem dogodkom. Znova potrjujemo svojo vdanost našemu meddržavnemu prijateljstvu in želimo okrepiti bratske vezi v korist združne misli in blagostanja ter napredka obeh ljudstev.« — Predsednik Glavne združne zveze dr. Anton Korošec je odgovoril voditelju bolgarskega združništva s tole brzojavko: »Zahvaljujem se Vam v imenu jugoslovanskega združništva za bratske želje ob priliki triletnice pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo. S svoje strani gojim vročo željo, da se prijateljske vezi poglobijo in še bolj okrepe ter da bi jugoslovansko-bolgarska sloga v bodoče dosegla še lepše in plodnejše uspehe.«

Muslimani skupaj: to geslo proglašajo kot politično vodilo za vse muslimane list »Muslimanska svijest«. Dočim se muslimansko prosvetno glasilo »Gajret« zavzema za to, da bi se muslimani politično naslonili na Srbe, pa jim HSS glasilo »Hrvatski dnevnik« nujno priporoča, naj iščejo naslona pri Hrvatih. »Muslimanska svijest« pa svetuje: ne eno ne drugo, marveč muslimansko gibanje mora biti enotno brez strankarske opredeljenosti. Določena strankarska pripadnost ne sme biti nobenemu muslimanu ovira, da ne bi sodeloval v boju in delu za uresničenje muslimanskega programa, od katerega je odvisna boljša bodočnost muslimanov.

Nemci v Jugoslaviji so med seboj v razpriti. To velja predvsem za področje vzgoje in

prosvete. Vedno odločnejše se javlja odpor krščansko mislelih Nemcev proti tistim, ki gorijo za svetovni nazor nemškega narodnega socializma. Nemška Prosvetna zveza — Kulturbund imenovana — je popolnoma prešla v oblast pristašev nemškega narodnega socializma. Zadnji čas so se katoliško misleli Nemci ojunčili ter začeli borbo proti duhu, ki vlada v nemškem Kulturbundu. Njihovo glasilo »Die Donau« izjavlja: Katoliški starši, ki bodo posej šepeli, da bodo njihovi otroci člani društva Kulturbunda, se bodo hudo pregrešili zoper svojo katoliško Cerkev. Pripominjamo k tej katoliški izjavi, da so podružnice nemškega Kulturbunda tudi v Sloveniji.

Za predelavo sadja dovoljeni kredit. Finančni minister je dal kmetijskemu ministru kredit petih milijonov dinarjev. Od te vsote se bodo dajale posameznim banovinom podpore za predelavo sadja. Prejele so: banovina Hrvatska za predelavo sliv, smokev in drugega sadja ter za izdelavo sadnih sokov 1,130.000 din, dunavska banovina v iste svrhe 450.000 dinarjev in dravska banovina 450.000 din.

»Nova doba«, celjsko glasilo JNS, kliče »ponižane in razžaljene«, da s tajnim glasovanjem in »zopet s pokonci glavo« (JNS slovenščina!) storijo tako, kakor jim pravi pamet in srce. »Nova doba« ravna prav nespametno, če kliče »ponižane in razžaljene«. Naj se JNS glasilo spomni na to, koliko jih je JNS diktatura v Sloveniji ponižala in razžalila! Ni je sploh bilo stranke med Slovenci, ki bi bila ves slovenski narod tako poniževala in razžaljevala, kot je to storila in še vedno dela JNS. Vsi ponižani in razžaljeni bodo imeli ob volitvah priliko, da s tajnim glasovanjem izkažejo JNS zasluženo hvalečnost.

Več narodne zavednosti!

Zavest je odlika človeške osebnosti. Zival se ne zaveda sebe in svojih dejanj. Čim bolj zaveden je kak človek in čim bolj porablja svoje sposobnosti za dobro stvar, tem več vreden je. Isto velja tudi o narodu, in to še bolj kot o posamezniku. Narod je samo masa, je samo množstvo, ako množice ne oživlja isti duh, ki izvira iz narodne zavednosti. Čim višje vrednoti kako ljudstvo svojo kri, svoje naravne lastnosti, svoj jezik, svojo vero, svoje navade in običaje, svojo kulturo in prosveto, čim bolj spoštuje samega sebe, tem večja je njegova veljaba v krogu drugih narodov. Našemu narodu bodi povedano, da se mu ni treba ne bati ne sramovati njegove sorazmerne maloštevilnosti. Števílo ni merilo za vrednost naroda. Mali (številčno mali) na-

rodi so enakopravni in enakovredni z velikimi narodi; če je njihova moralna kakovost in prosvetna sposobnost večja kot pri tako zvanih velikih narodi, so še več vredni kot narodi-orjaki. Najsigurnejši dokaz za to daje svetu finski narod, ki ni mnogo večji kot naš narod. Veliko jih ni in siromajno zemljo imajo, pa se nikogar ne bojijo in svojo zemljo ljubijo bolj, kakor če bi bila — tako poje njihova narodna pesem — ziata zemlja. Iz prekipajoče narodne zavednosti izvirajoča kulturnost in žilavost dviga ta narod visoko nad kak narod, ki je po masi orjak. Učimo se od tega malega naroda na mrzem severu Evrope tople ljubezni do svoje narodnosti in svoje zemlje. Z narodno zavednostjo vkoreninjeni v slovenski zemlji homo nepremagljivi.

Redek dež

Eden na pešavskih najubožnejših krajev na naši zemlji je južna Afrika, posebno dežela Bečuan, o kateri poroča neki misijonar takole v nekem amsterdamskem listu: »Povsod na svetu imajo več vode kakor pri nas v Transvaalu in Bazutu.« Že angleški raziskovalci Afrike Livingstone opisuje južno Afriko kot zelo pušo in nerodovitno zemljo. V Bečuanu je na podlagi pripovedovanja domačinov ugotovil, da dežuje ondi komaj vsakih dvainajst let. Kadar se to zgodi, zavlada med prebivalstvom nepopisno veselje. Ljudje plešejo, se zabavajo in prireajo gostije. Prebivalci Bečuanu so zelo lahkoverni in vse njihovo življenje ter šege veljaje samo po-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

»Obsodil?« je vzkliknil Krilov. »Tu bi se morala izreči samo ena obsodba, in sicer ta, da bi tebi, Gregor Šubin, zvezali roke in noge ter te vrgli v reko. Tako bi bilo enega krvoloka manj na zemlji.«

Šubin je zardel od jeze in divje pogledal.

»Kaj si rekel?...« je zavpil besno. »Ti si upaš?!«

Skočil je proti Krilovu s samokresom v roki.

»Krilov je resnico povedal!« se je sedaj oglašil Olgopor.

»Molčita, psa!« je zarjul Šubin. »Kako dolgo že kradeš?«

»Lisice tvoje policije imajo slabši njuh kakor gozdne lisice,« je odgovoril Olgopor.

»Priznata tatvino?«

»Nimava kaj priznati in obžalovati. Najina prva dolžnost je, dati ženam in otrokom hrano.«

»Ki jih ti brezsrčno moriš z gladom!« je dodal Krilov.

Šubin se je ves tresel od jeze. Njegove oči so postajale krvave kakor pri divji zverji, ko preži na plen.

»Nista vredna, da živita!« je siknil poln gneva. »In čim manj bo takih psov kakor sta vidva, tem bolje bo za republiko sovjetov.«

»Republiko trpljenja in smrti!« je pripomnil Olgopor.

»Smrti? O smrti govoriš?« se je zarežal Šubin. Dvignil je samokres, toda jetnika nista pokazala niti najmanj strahu.

»Smrt je edina gotova stvar v tej vražji republik!« je rekel Krilov.

»Vražji? Jaz ne poznam vraga!«

»Prej ali siej ga boš že spoznal!« je spet rekel Krilov.

»No, dobro! Pojdi naprej in poglej, ali v resnici je!« se je zaničljivo zasmejal Šubin.

Sprožil je in Krilov se je zvrnil s prestreljenimi možgani.

»Tudi ti pojdi za njim!«

Sledil je drugi strel. Olgopor je, zalet v srce, zakrillil z rokami in omahnil. Na tleh se je še enkrat prevrnil — potem pa nepremično obležal.

»Tovariš, dobro si jih!« je prikimal povejtnik. »Drugega nista zaslužila.«

Šubin je medtem molče stal pred trupli. Opazoval

Novice iz domačih krajev

Celjski g. opat odlikovan. Kralj je odlikoval g. celjskega opata Petra Juraka z redom sv. Save III. razreda. Naše častitke!

Duhovniške vesti. Za duhovnega svetovalca in dekana dekanije Braslovca je imenovan g. Ivan Atelšek, župnik v Braslovcah; za dekana dekanije Gornji grad g. Alfonz Požar, dekanjski upravitelj v Rečici. — Postavljen je bil za provizorja nadžupnije Rogatec g. Rajner Ivan, kaplan istotam. — Nastavljen je bil za kaplana v Slov. Konjicah g. Škafar Ivan, izseljenski duhovnik v Nemčiji. — Upokojen je g. Čarf Mihael, župnik v Galiciji pri Celju.

Burja pritisnila našega rušilca »Ljubljano« ob skalovje tako, da se je potopil. Huda nesreča je zadela našo vojno mornarico dne 25. januarja ob petih popoldne. Rušilci »Beograd«, »Ljubljana« in »Zagreb« so se vračali ob hudi burji po maneverski vožnji v pristanišče Šibenik v Dalmaciji. »Beograd« je srečno preplul najbolj nevarno ožino ob rtu pod vilo »Mojmir«. Sledila mu je »Ljubljana« in tej »Zagreb«. Na najožjem mestu je silen sunek burje pritisnil »Ljubljano« ob grebene pod morsko gladino, da so zarezale pečine ob bok ladje 20 metrov dolgo odprtino, skozi katero je vdrla v teku podluge ure toliko vode, da se je rušilec potopil, preden je priplul do plitvine. Ponesrečena ladja je nagnjena tako, da jo bo mogoče brez posebnih težav spraviti na površje z našo ladjo »Spasilac« v kakih 20—30 dneh. Nesreča je zahtevala enega mrtvega in deset lažje ranjenih. Rušilec »Ljubljana« je bila ob navzočnosti velike množice spuščena v morje lani na Vidov dan in je bila zgrajena v splitski ladjedelnici. Lani 6. oktobra je odpotovalo posebno ljubljansko odposlanstvo v Split, kjer je izročilo novemu rušilcu »Ljubljana« častno bojno zastavo.

Huda nesreča brezposelnega trgovskega pomočnika. V hlevu Terezije Marinove v Zg. Radvanju pri Mariboru so našli orožnik 35 letnega Miroslava Mariniča, brezposelnega trgovskega pomočnika, ki je ležal tamka brez vednosti gospodinje že nekaj dni ter sta mu zmrznili obe nogi in odpadli. Nesrečnež so prepeljali takoj v bolnišnico, Marinič je bil v zadnjem času zaposlen s sekanjem leda, kjer je ozebel ter se prehladil. Z zadnjimi močmi se je zavlekel v omenjeni hlev in tam so ga 25. januarja zjutraj po naključju našli.

Padel s strehe osem metrov globoko. Josip Tinko, 34 letni mizarški pomočnik pri Nasimbenijevi žagi v Mariboru, se je podal na

streho, da bi odstranil sneg, ki je zastiral okno. Revež je padel osem metrov globoko na cestni tiak ter obležal nezavesten. S hudimi poškodbami so ga prepeljali reševalci v bolnišnico.

Stara žena omagala v snegu in zmrznila. 62 letna Marija Marčić se je podala s svojo sestro Fr. Gabrijan od Sv. Jurija ob Pesnici peš na Planico pri Framu. Sestri sta hoteli vzeti tamkaj v najem od posestnika Lešnika hišico. Ko sta kobacali stari ženci v visokem snegu v hrib, je prva obnemogla Frančiška Gabrijan ter ostala pri posestniku Hojniku. Prosila je sestro, naj z njo ostane v toplem zatočišču, a je ni ubogala in je nadaljevala pot v Pohorje proti Lešniku, kamor pa ni prišla. Na Planici tik šole so našli drugo jutro Marijo Maučič zmrznjeno.

Padel s strehe, ko je čistil sneg. Alojz Kralj, 45 letni posestnik iz Kukave v občini Sv. Lovrenc v Slov. goricah, je čistil sneg s strehe. Pri tem delu je padel po nesreči v globino in si je zlomil desno nogo. Ponesrečeni se je zatekel v ptujsko bolnico.

Smrt mlade žene pod kupom slame in snega. 31 letna Vladislava Poredoševa, žena posestnika in delavca v Benkovi tovarni v Murski Soboti, se je podala k velikim oslici slame na dvorišču, da bi nabrala krme za živino. Ko je vlekla slamo iz kupa, se je pod težo snega povežila na ženo zgornja plast in jo pokopala s snegom vred pod seboj. Ker ni bilo nikogar v

Pregledni zemljevid pokrajin v Severnem morju, katere bombardirajo nemška letala iz svojih oporišč. Anglesko otočje je v letalskem območju Nemčije.

bližini, da bi bil priskočil na pomoč podsuti, se je ta zadušila. Ko se je vrnil mož, je ženo zaman iskal pri sosedih, dokler je niso našli mrtve pod slamo in snegom. Smrtno ponesrečena zapuščila sedemletnega fantka. Rajna je bila po rodu Poljakinja. V Mursko Soboto je prišla pred sedmimi leti s svojim možem Karlom, s katerim se je seznanila v Franciji na sezonskem delu.

Brzozjavni drog ubil monterja. S postavljanjem brzozjavnih drogov je bil v Žirovskem vrhu na Gorenjskem zaposlen tudi 30 letni monter Anton Gladek. Nenadoma je spodrsnil dvorami drog tako nesrečno, da je podrl na tla Gladeka ter ga je poškodoval tako hudo, da je izdihnil po kratkem trpljenju.

Postni pastirski list za leto 1940 prešinja glavna in vodilna misel: rešitev je v krščanstvu. Prevzv. g. knezoškof dr. Ivan Jožef Tomazič govori svojemu ljudstvu z lepo, poljudno in prisrčno besedo. S kratkimi, krepkimi potezami oriše zlo, ki vlada v svetu in tudi v naši domovini. Vzrok je v tem, ker se je svet obrnil od Boga in zavrgel krščanstvo. Izraziti božji sovražniki so komunisti. Bog nas varuj teh božjih in naših sovražnikov! Božjim sovražnikom pripravljajo pot mlačni in malomarni kristjani. Rešitev je v Kristusu in Cerkvi. Kristus vlada posameznikom, vlada družinam! Božje in verske postave naj upoštevajo občinske in državne uprave, z božjimi zapovedmi naj računajo v delu in poslu kmetijstvo, obrt, trgovina in industrija. Znanost in umetnost, pouk in izobrazba, nega telesa in šport naj spoštujejo večno veljavne božje resnice ter se naj ravna po zahtevah krščanske dostojnosti. Le na podlagi krščanskih načel bo pravilno rešeno socialno vprašanje, pa tudi narodnostna, politična in druga vprašanja, ki vznemirjajo svet, in preprečeno bo rovarjenje prevratnih sil.

Pozor na izmenjavo 50 dinarskih novcev! 50 dinarski novci imajo veljavo samo do dne 15. februarja 1940. Opozarjamo vse one, ki še držijo ta denar doma radi sedanjih resnih časov, da ga pravočasno izmenjajo, ker sicer bodo ob prihranku!

Važna zdravstvena pridobitev za Maribor. Protijetični dispanzer v Mariboru se preseli s 1. februarjem v nove prostore v Zdravstvenem domu. Prostori so pritlični in dostopni z ulice in obstojajo iz treh sob ter iz sobe za rentgen. Na Češkem izdelani rentgenski aparat je stal 50.000 din in je prirejen za pregled bolnikove notranjosti in za fotografiranje. Novi prostori in nova oprema protijetičnega dispanzerja je eden najvažnejših korakov v borbi proti jetiki, ki zahteva leto za letom v Mariboru toliko žrtev.

je sedaj eno, sedaj drugo. Videl je Krilova, izproženega, sklenjenih rok, z rano na čelu, iz katere je curljala kri, potem Olgopora, sključenega, z rokami na prsih. Čutil je, da se je preneglil. Napačno je ravnal, da si je po nepotrebnem nakopal dve trupli, ko bi oba moža mogel spraviti v ječo v Odesi. Jetničarji bi se že pobrigali, da bi jima na tihem poplačali račun.

A take misli so ga nadlegovale samo nekaj trenutkov. Šubin ni bil človek, ki bi dolgo razpravljal s svojo vestjo. Tekom let se je že privadil zločinom. Le tega se je bal, da bi se prebivalci Balte, ki jih beda že nekaj časa sem dela trdovratne nasproti sovjetski disciplini, uprli, če bi doznali za to, v naglici izvršeno smrtno kazen. To pa bi omajalo njegov položaj, morda celo njegovo osebo postavilo v nevarnost. Najbolje bo, če se takoj reši teh neprijetnih trupel. Naj se zgrnejo nad njima Dnjestrovski valovi, ki ne izdajo nobene tajne.

»Tovariši,« se je obrnil k vojakom. »dajmo tema tatovoma rib konec, ki ga zaslužita. Dnjestrski somi ju naj požoro!«

Vojaki so prasnili v smeh. Za njih je vesela zabava, če mečejo trupla v reko. Pograbil so Krilovo truplo, zanihali z njim nekajkrat in ga vrgli v vodo. Truplo je močno pljusnilo po mirni vodni površini. Nekaj trenutkov je ostalo na vodi, potem pa se je začelo potapljati. Olgoporovo truplo pa se je takoj potopilo ko kamen.

Edina priča zločina je bila kri, ki je bila tekla iz Krilove rane. Šubin je s peskom posul krvavi prostor. Potem je naglo pogledal na nasip. Tam je bilo samo deset konj, ki sta jih dva vojaka držala za uzde.

Smrtni obsodbi torej nihče ni prisostvoval. Šubin si je oddahnil. Mirno bo lahko šel domov nadaljevati svoj obed. Njegov pogled se je za hip ustavil na košari z ribami. Potem se je obrnil h konjenikom in jim rekel:

»Tovariši, to je za vas! Zaslužili ste si dobro večerjo!«

Vojaki so se vrgli na košaro. Vsak je hotel imeti čim lepše ribe. Suvali, tolkli, odrivali so se. Šubin pa se je zabaval nad tem prizorom in bil zadovoljen ob misli, da je smrt dveh ničrednih ribičev pripomogla desetorici konjenikov rdeče republike do dobre večerje.

Vsak konjenik je skrtil svoj plen, ta v torbo, oni v taško za naboje ali v plašč, ki ga je imel zvitega za sedlom.

Na dano povelje so poskakali na konje. Poveljnik je zasaknil konja na desno in zdirjal ob reki. Vojaki so mu naglo sledili, po dva in dva. Kmalu so izginili za gozdičkom mladih vrb.

Šubin je ostal sam. Najprej je s škornji potepal pesek, ki ga je bil nasul na Krilovo kri. Potem je pograbil košaro in jo zagnal v vodo. Nato se je še enkrat

skusom, kako bi v svoje suhe kraje privabil dež. Zaradi tega imajo celo navado, lenariti, kadeer kažejo znaki, da se bliža deževna doba. Bojijo se namreč zamertiti vlačim silam, da jim ne bi podaljšale suše.

*
Ali konj stuti nesrečo?

V Renstedtu pri Magdeburgu je bil odšel kmet s konjem v kovačnico po nove podkve. Tam je bilo pet ljudi; ta je hotel imeti to, oni kaj drugega in vsi so začeli klepetati. Kovač se je pripravil, da bi konja podpoval, ko je ta nenadoma začel striči z ušesi in trdo nategovati nogo. Kmet ga je hotel pomiriti, a namesto da bi bil konj pomirjen, se je vzpel, vajeti so se pretrgale in konj je

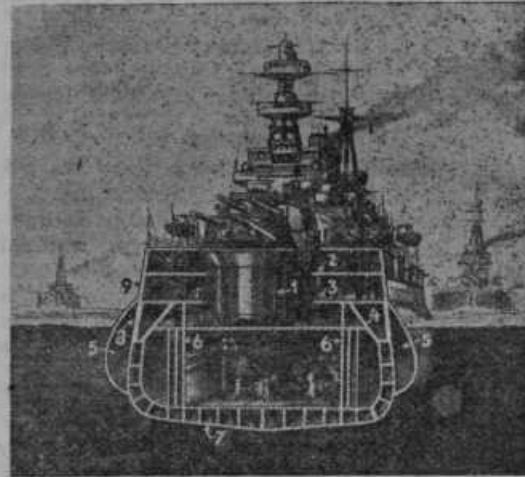
Izredna zima sili ptice roparice v mesta. S Pohorja nad Mariborom se je spustil zadnje dni proti Tržaški cesti velik planinski jastreb in se je zakadil med golobe. Od lakote v mesto prisiljenega roparja je ustrelil g. Franc Sluga s Tržaške ceste. — V Maribor pa se je zaletel za vrabci tudi sokol, katerega so ujeli v Loški ulici.

Peš in z vozovi preko zamrznjene Drave. Letos je Drava zamrznila od falskega jezua do Dravograda. Na mestih je led tako debel, da ljudje hodijo peš preko reke, pri št. Lovrencu pa vozijo celo z vozovi. Zadnje zamrzovanje Drave na omenjeno razdaljo je bilo v hudi zimi leta 1929.

Huda je na kmetih zaradi pomanjkanja vode in zamrzavanja. Iz Slovenskih goric smo prejeli več dopisov, kateri nam opisujejo, kako je sledila letošnji poletni suši huda zima, v kateri so presušili malodane vsi studenci. Redki z vodo oskrbljeni vrelci so oblegani od ljudi, ki prihajajo od daleč peš in z vozovi po pitno vodo. Posebno hudo je prizadeta goveja živina, katero je treba goniti po mnogih krajih tako daleč napajat. Oster mraz in pomanjkanje vode sta povzročila, da počivajo obpotočni mlinci, ker so brez vode in zamrznjeni tako, da morajo kmetje voziti zrnje v oddaljene motorne mline. Največja zapreka je led za vse večje mline tudi ob Dravi in na Muri. Slovenjgoričani že komaj čakajo, da se unese zima in da vsaj radi vode ne bo občutnega pomanjka.

Podražitev mila. Priprosti narod bo precej prizadet v sled podražitve mila, kojega cena je poskočila radi evropskih zapletljajev, ker je nastopilo pomanjkanje surovin, zaradi česar so morali omejiti proizvodnjo mila. Za izdelovanje mila moramo pri nas uvažati okoli 650 vagonov na leto loja, največ iz južnoameriške Argentine in Avstralije. Dalje se rabi za milo še industrijska mast ter ko-

sovsko olje. Naša industrija mila uvažuje iz tujine 80 % surovin, od katerih so se nekatere podražile za več nego 100 % in je radi vojne njih uvoz nemogoč ali pa zelo otežkočen. Kljub naštetim nedostatom in zaprekam pa se je povpraševanje po milu znatno povečalo. Mila je začelo primanjkovati in cene so poskočile. Upanje je, da se bo pri nas vprašanje mila rešilo, kakor hitro bo organizirano zbiranje mastnih odpadkov, katere naša milna industrija nujno potrebuje.

Prerez skozi angleško bojno ladjo »Royal Oaka«, ki je bila torpedirana in potopljena od nemške podmornice. Ladja je odrinila vode 29.150 ton in je bila oborožena z osmimi 38,1 cm topovi in z dvanajstimi 15,2 cm topovi. Posadke je bilo 1250 mož. Številke na sliki pomenijo: 1. Stolp za topove s 33 cm oklopom. 2. Zgorajni oklopni krov in 3. spodnji oklopni krov. 4. Obstranski oklopi. 5. Obramba proti torpedom. 6. Izstreine cevi za torpede. 7. Dvojne dno. 8. Pasni oklop. 9. Oklop, ki varuje prostore, v katerih bivajo mornarji.

Mežiška dolina

Današnje številke smo poslali v Mežiško dolino poleg rednih številke še posebej toliko, da bo lahko vsakdo dobil »Slov. gospodarja« v roke. Sedaj pa vabimo naše prijatelje v tej dolini, da rečejo za »Slov. gospodarja« dobro besedo. Položnice smo tudi priložili. Nakažite vsaj delno naročnino, da bomo tistim, ki lista še nimajo, začeli list redno pošiljati.

Uprava »Slov. gospodarja«.

Bencin bo na karte od 8. februarja. Dne 8. februarja bo prenehala prosta prodaja bencina in bodo uvedene po celi državi karte. Bencinske karte se bodo izdajale za 1 leto in bodo stale za tovorna vozila 20, za luksuzna 40 din. Napovedujejo, da bodo dobivali taksiji po 120—230 l, lastniki poslovnih avtomobilov 80—180, lastniki športnih vozil pa 40—100 l. Kakor zagotavljajo, bodo ostale bencinske cene iste.

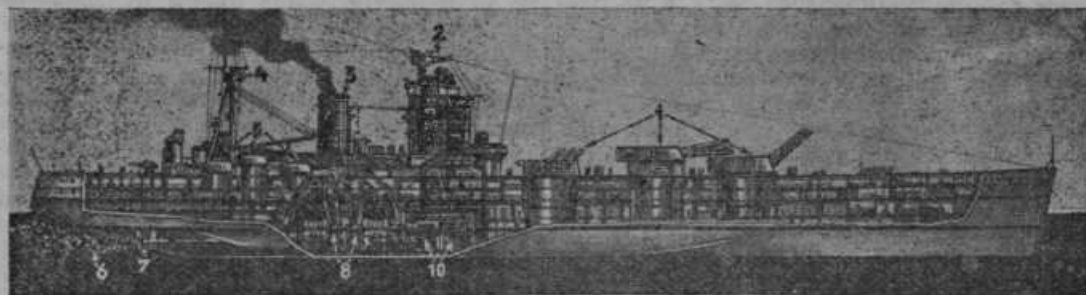
Za postal čas pripravljamo naslednje knjige: F. S. Finžgar: Sedem postnih slik. Govori za postni čas. Broš. 12 din, vez. 20 din. — Kopatin: Pasijonski molitvenik. Z rdečo obrezo 16 din, s zlato obrezo 20 din. — Dr. Lukman Fr. Ks.: Martires Christi (Kristusovi mučenci). Poročila o mučencih iz prvih stoletij. Broš. 76 din, vez. 92 din. — Dr. Lukman Fr. Ks.: Izbrani spisi svetega Cecilija Cipriana. Prvi del: Pisma. Knjižica »O padlih«. Broš. 36 din, vez. 48 din. — Omerza France: Apostolski očetje. Broš. 40 din, vez. 52 din. — Knjige dobite v vseh knjigarnah. — Udje Družbe sv. Mohorja jih dobe 25% ceneje, če jih naroče naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju.

Trgovci! Grete za ušesa razpošijte vsako množino Stermeckl, Celje.

Smrtonosen strel radi ljubosumnosti. Mira Frankova, predilka v mariborski tekstilni tovarni in rejenka iz Cirkovec pri Pragerskem si je bila dobra z 28 letnim orožniškim kaplarjem Adamom Tomičem, rodom iz šida in uslužbenim v Cirkovcah. Ker je Frankova hotela pustiti orožnika, jo je ta polskal 25. januarja zjutraj v tovarni in jo je ustrelil pri predlitem stroju naravnost v srce, da se je zgrudilo deklet mrtvo. Morilec je nato odločil samokres ter službeni pas. Izjavil je, da si je hotel sam končati življenje s kroglo, pa mu je odpovedalo orožje. Izročili so ga vojaški oblasti. Ljubosumni Tomič je hotel Frankovo že dvakrat ustreliti, a mu je srečno ušla.

Vlomilec povzročil posestnici 5540 din škode. V Framu pri Mariboru se je splazil v spalno sobo za goste pri posestnici Mariji Vajsi neznanec in ji je povzročil 5540 din škode. Vlomilec je odnesel 2600 din gotovine, devet dukatov po 10 K, pet po 20 K in pet zlatnikov po 10 frankov.

Roparski umor, ki razburja Savinjsko dolino. Zločinska kronika Savinjske doline beleži lani

Podolžni prerez angleške bojne ladje »Nelson«. — Številke označujejo: 1. Trije stolpi s tremi 40,6 cm topovi. 2. Bojni stolp z osrednjim topništvom, z žarometi ter prostorom za zemljevide in kompase. 3. Dimnik. 4. Jambor. 5. Na vsaki strani po trije stoipi za dva 15,2 cm topa. Ladja ima še dve cevi za torpediranje, mnogo protiletalskih topov in strojnih pušk. 6. Krmilo. 7. Krmilni propeler. 8. Kotel. 9. Cevi za odvajanje dima. 10. Turbina. Med dimnikom in jamborom je vzletališče za pomorska letala.

zdirjal na cesto. Za hip so kar onemeli kovač in drugi, nato so skočili za ubežnikom. Hud lov je precej časa trajal, preden so konja prijeli in ga odvedli proti kovačnici. A čim so prišli do kovačnice, je ni bilo več — pač pa kup razvalin. Kovačnica se je bila sesula medtem, ko so možje lovili konja. Ali je konj zares čutil in slutil nesrečo, ki je ljudje niso poznali?

Na dnu morja

»Potapiljaški stan je najtežji poklic na svetu«, pravi francoski potapljač Charles Courouble, ki se je, kot sam pravi potopil že petnajstičkrat. »Noben poklic ni bolj nevaren za življenje, noben ni tako ogrožen z nenavadnimi prilikami, ni

ozrl na vse strani. Ko je ugotovil, da ni nikjer nikogar, je zavil proti vasi.

Spotoma si je polglasno požvižgaval. Prejšnji dogodek ga je še samo v toliko zanimal, v kolikor bi mu mogel škoditi, ker pa je bil prepričan, da ljudje ne bodo zanj zvedeli, je bil miren. Dušo je sovjetska revolucija ubila v njem in tako mu niti ni prišlo na misel, da bi se krvavega dejanja kesal kot zločina.

3.

Ribiči so se že zdavnaj vrnil na svoje domove. S svojci so delili prazno prežganko, ki je večji del edina hrana prebivalcev v tem delu Ukrajine. Nekoč je vsaka družina obdelovala vrt in v njem gojila sočivje. Danes so vrtovi pusti in prazni. Čemu saditi in gojiti stvari, ki bi jih izstradani sosede ponoči pokradli, ali pa bi jih zaplenil vaški sovjet? Ker je vse skupna last, se nihče ne muči, da bi pridelal kaj posebnega — za zajednico. Naj delajo sovjeti kar koli, bo vendar vedno družina ostala tista družabna celica, za katero se bodo ljudje ogrevali.

Po mestih se sovjeti na vse kriplje trudijo, da bi ubili navezanost na družino. Očetom in materam odvzamejo otroke in jih dajo v otroške zavode. Iz malčkov ustvarjajo lastnino sovjetske države, ki jih redi, oblači, izobražuje za brezbožna, brezdržinska bitja.

Iz teh vzgajališč je že prišlo več milijonov mladeničev in mladenk, ki popolnoma odgovarjajo brezbožnemu in brezdržinskemu socialnemu idealu sovjetskih mogočnejev.

Toda po vaseh, v katerih so tri četrtine prebivalstva sovjetske Rusije, je oblast zaradi pomanjkanja sredstev bila prisiljena pustiti otroke staršem. Boda teh otrok je sicer velika, toda greje jih materinska ljubezen in mnogi izmed njih so ohranili v sebi tajni žar krščanskega verovanja, ki sta ga vcepila v njihove duše oče in mati. Četudi je po vaseh in mestih proglašeno, da vera ne obstoja in četudi so vaške cerkve spremenjene v sovjetska skladišča, duhovniki pregnani in pobiti kot stekli psi, Kristus še dalje vlada v mnogih dušah in o Veliki noči se ljudje skrivaj še vedno poljubujejo in si šepetajo: »Kristus je vstal!«

Obitelj ribiča Ivana Krilova je bila ena izmed tistih, ki ni hotela umreti...

Mati, ki je bila neprestano bolna, je mirno životarila.

Pred kakimi petnajstimi leti, ko še boljševizem ni uveljavljajal svojega trinoštva v Ukrajini, je bila Elza Krilova marljiva, močna ženska. V marsičem je prekašala vse svoje tovarišice. Nobena ni znala tako lepo urediti hiše ko ona. Z njo je prihajalo sonce in veselje v hišo. Mož je bil ves srečen. Imela sta dva otroka: Natašo

par hudih roparskih zločinov, ki so ostali do danes nepojasnjeni. Pa je že zopet dospela iz Malih Braslovč 25. januarja vest, da je bil tam izvršen v hiši sester Neže in Marije Puncer roparski umor. Tolovaj je vdrl v hišo in zahteval denar. V postelji je zadavil 76 letno Nežo Puncerjevo, njeno sestro pa je pobil do nezavesti. Ko se je 70 letna Marija zopet ovestila, je po-

hiteľa v sosedno hišo, v kateri prebivata njena nečakinja in njen mož Cilensek, katerima sta stari sestri izročili posestvo. Obveščeni orožniki so bili koj na mestu zločina in ugotovili, da sta bila dva razbojnika, ki sta odnesla 8000 din gotovine. Puncerjevi, kjer pravijo po domače pri Mekusu, sta zelo marljivo in daleč na glasu kot dobri ter mirni ženski.

bokem snegu. Smrtno ponesrečeni fant je najmlajši od petih otrok revne Božnarjeve družine.

Pod plazom se zadušila dva mlada meška

Dne 25. januarja dopoldne je peljal mlinar in žagar Jurij Stanonik v Logu z dninarjem Fr. Mrakom in petimi hlapci na šestih sankah hlode iz grabe. Ob devetih predpoldne se je sprožil s strmega hriba pod Sv. Filipom in Jakobom pri Škofji Loki 100 metrov širok snežen plaz in zasul sedem moških ter šest konj. Prva sta se odkopala iz snega gospodar ter en hlapec, ki sta otela enega konja. Nato je odbrzel gospodar po pomoč. Njegovi prošnji se je odzvalo 30 moških iz Loga, ki so po enournem napornem iskanju in kopanju izkopal tri žive hlapce ter štiri konje.

Polni dve uri so se trudili z vsemi močmi, da so prišli do še preostalih dveh, katerima pa tudi umetno dihanje in zdravnik nista mogla več pomagati. Pod debelo plastjo snežnega plazu sta se zadušila 24 letni samski hlapec iz Poljan in 34 letni dninar Franc Mrak iz Loga, ki zapušča ženo in štiri otročičke.

Snežni plazovi zasuli ljudi in živino

Huda nesreča radi plazu nad Mariborom

Izredna nesreča radi snežnega plazu se je zgodila 25. januarja na pobočju Sv. Urbana nad Kamnico pri Mariboru. Posestnik Raner, ki je doma blizu Sv. Urbana, je hotel napraviti skozi visoki sneg gaz, da bi šli njegovi otroci lahko v šolo in bi imel zvezo s sosedi. V štor je zapregel vole in je hotel s pomočjo žene na ta način predreti sneg do sosedu Hauptmana. Žena je bila na hlođu, da bi uravnavala smer. Na pobočju pa je zalotil oba nenadoma velik plaz in ju je potegnil s seboj z volovsko vprego vred in je zdrčalo vse navzdol kakih 60 metrov globoko v grabo. Pri Ranerjevih je ostala doma samo 78 letna stara mati in štiri otroci od dveh do desetih let. Družini se niti sanjalo ni, zakaj da očeta in matere ni od nikoder. Ko je zmanjkalo drv, je šla stara mati do sosedu Hauptmana, da poižve, kje da sta mlada dva. Sosed je šel pogledat in je kmalu videl, da se je sprožil plaz. Takoj se je podal v Kamnico k županu in ga je obvestil o Ranerju in njegovi ženi. Župan je sklical gasilce in ti so se podali na iskanje zginulih. Po dolgem iskanju in kopanju so začetli najprej na vole, za temi pa na Ranerja in ženo, ki sta bila seve oba mrtva.

Smrtno ponesrečeni Raner je bil star 44 let, žena pa 31 let. Bila sta pridna in sta z vso vnemo obdelovala svojo posest.

Grozna nesreča je presunila vso kamniško župnijo in mariborsko okolico.

*

Proti koncu minulega tedna je nastopilo južnejše vreme, ki je začelo v bolj goratih

Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede ter trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

in Petra. Hčerka je štela deset let, Peter pa jih je imel šest. Nataša je že kot otrok bila zelo lepa. Njene ognjevite oči, sveža barva njenega okroglega obraza, mala smehljajoča usta so polnila materino srce s tihim veseljem. In ko se je oče vrnil z ribolova, utrujen, premočen ter je zagledal hčerko, ki mu je veselo priskakljala naproti, je pozabil na utrujenost in ves srečen privil Natašo k sebi.

Priplazila se je sovjetska zver, iztegnila svojo šapo nad Ukrajino in vse uničila: zadovoljnost, izobilje, prostost. Nataša je postajala od leta do leta lepša in Krilov jo je v duhu že gledal kot ženo Klavska, najstarejšega sina Alekseja Andrejeva. A lepi mladenič je nenadoma izginil. Z domačimi vred ga je tudi Nataša objokovala, ker ga je ljubila z vsem žarom mladega, nedolžnega srca. Čez nekaj let se je izgubljeni sin pojavil kot ljudski komisar v Odesi pod imenom Klavs Rišin. V Moskvi je dosegel enega tistih izrednih političnih položajev, ki jih moremo vzorediti samo s položaji nekaterih boljševiških prvakov v prvih letih revolucije, ki so se iz nič povzpeli do neomejene oblasti, s katero so tlačili ubogo ljudstvo.

Nataša je sedaj stara petindvajset let. Že dolgo skrbi za hišo. Nadomešča mater, ki ji rak razjeda želodec in je nesposobna za delo. Bolnično stanje je tem hujše, ker ji domači ne morejo dati zdravil in primerne hrane.

Poleg matere je še drug bolnik pri hiši -- Peter.

krajih prožiti nevarne snežne plazove. Plazovi so povzročili pri Škofji Loki kar dve hudi nesreči, ki sta zahtevali tri mlada življenja.

Dvanajstletni fant smrtna žrtev plazu

Pri Sv. Andreju blizu Škofje Loke sta kočar Janez Božnar in njegov 12 letni sin Urban s plugom orala gaz skozi sneg. Kar nenkrat je prihrumel navzdol po hribu sneženi plaz, ki je pobral s seboj oba s plugom vred. Oče si je kmalu pomagal izpod snega, a sina je odneslo mimo njega in so ga našli šele po 14 urnem iskanju mrtvega v dva metra glo-

Po svetu

Radi romunskega petroleja se prestavlja vojna pozornost iz zapada proti vzhodu. Odkar je okušala Nemčija med svetovno vojno bogastvo romunskih petrolejskih vrelcev, si je skušala od zasedbe Avstrije, Češkoslovaške in Poljske pripraviti pot do romunske nafte. Nekaj časa je z gledalo, da bo sovjetska Rusija z zasedbo vzhodnega dela Poljske branila Nemcem dostop do Romunije. Nemci so sicer sklenili z Romunijo pogodbo glede dobave velike količine nafte, a na izvajanje te pogodbe niso pritiskali, dokler ni razgalila Finska sovjetsko vojaško nemoč pred vsem svetom. Finske zmage so odprle Nemcem oči, da je boljševiška Rusija nesposobna, da bi se spustila v vojno s kako večjo, v vojaškem oziru dobro organizirano in pripravljeno državo. Očitno že Rusom tako huda prede, da so dovolili Nemcem, da bodo lahko po sovjetski Galiciji prevažali v raj romunski petrolej. Radi tega so bile v sovjetski del Galicije poslane v zadnjem času nemške čete, pod kojih varstvom bi se naj vršil prevoz iz Romunije in obenem bi naj Nemčija zopet organizirala izrabo galiških petrolejskih vrelcev, ki pripadajo sicer Rusiji, a ta od zasedbe vzhodne Galicije ni ničesar storila, da bi od Poljakov porušene črpalke zopet postavila in začela iz zemlje čr-

pati nafto. Sedaj, ko je očitno, da se hoče Nemčija razmahniti do romunskih naravnih bogastev, sta se postavili na noge tudi Anglija ter Francija, kojih kapital je naložen v romunskih petrolejskih vrelcih. Na eni strani pritiskajo na Romunijo Nemci, na drugi pa Angleži in Francozi. Romunija se je skušala izmotati iz nevarnega položaja na ta način, da je vso svojo petrolejsko industrijo postavila pod diktatorsko vodstvo države. Odslej bo to industrijo vodila država in bo prodajala petrolej sama, ne da bi vprašala za mnenje družbe kot lastnice petroleja. Radi omenjenega postopanja romunske vlade sta najbolj nezadovoljni Anglija ter Francija, ker očitata podražavljenje petroleja nemaškemu pritisku. Z nevarno krizo, katera se je pojavila glede romunskega petroleja, se bo sigurno ukvarjala konferenca Balkanske zveze, ki se bo vršila dne 2. februarja v Beogradu. Boj za romunski petrolej bo najbrž prestavil vso vojno pozornost iz zapada zopet proti vzhodu, kjer se je sedanja vojna tudi začela.

Slaba žetev — izgubljena bitka. Mussolini je imel 22. januarja ob priliki izročitve nagrad v žitni tekmi (najboljšim tekmovalcem pri pridelavi žita) govor, v katerem je med drugim poudaril: Žetev žita leta 1939 ni bila takšna, kakor sta bili žetvi dve prejšnji leti.

Pred leti se je bil močno prehladil. Ker ni bilo zdravnika, zdravil in primerne hrane, boleznii niso mogli popolnoma pregnati. Fanta se je lotila sušica. Njegovo stanje je brezupno. Vsi vedo, da ne bo dočakal starosti.

Nataša je stregla bolnikoma, kolikor je mogla. Od doma je redko šla. Ker je bila v kljub pomanjkanju, ki ga je trpela, lepa, se je bala boljševikov. Kar tresla se je ob misli, da bi srečala kakega boljševika, ki bi jo prijel za roko in ji rekel, naj gre z njim na ženitovanjski urad.

Česar se je Nataša bala, se je nekoč res zgodilo. Nekega jutra je šla na dom Alekseja Andrejeva. Srečal jo je Šubinov tovariš Karanzin, ki je že dolgo hlepel po njej. Nataša je vzdrhtela, ko ga je zagledala. A le za hip. Zavedala se je, da mora biti močna in odločna.

Karanzin ji je zastavil pot in jo poželjivo gledal.

»Nataša, za ženo te hočem imeti. Pristani na to, drugače gorje tvojemu očetu, ki je bil v službi belih.«

V dekletu se je stresla vsaka žilica, ko je gledala pred seboj Karanzinov zabuhli obraz, rdeči nos in njegove s krvjo zalite oči. Premagala je strah in na vitez mirno odgovorila:

»Karanzin, zdi se mi, da si danes pil preveč vodke.«

Ko jo je rdečkar hotel s silo pograbit, ga je tako sunila, da se je zvrnil po tleh. Ona pa je zbežala.

(Dalje sledi)

samo to, da mora biti potapljač priseben in odločen, ampak mora biti tudi tako zdrav, da mu nobena reč ne škoduje. Leta 1912 se je Courouble potopil po pogreznenje ladje »Elizabethville« na zahodni afriški obali. Ko je bil ondi v kapitani kajuti, se je hipoma vzburkalo morje in razbitina se je zibala sem in tja. Courouble je bil sicer skrbne zapri za železom obita vrata, vendar so se pri hudem sunku tako močno zaprla, da so mu presekala cev za zrak. Courouble so sicer rešili, vendar ni mogel nikoli doživeti povedati, kakšne misli so ga obhajale ob tisti priliki. A ko se mu na ladji smeli potapljaško čelado, so bili njegovi lasje popolnoma sivi.

*